

ISSN: 2454-8995

Guru Teg Bahadur Journal of Religious Studies

(A Multi-Disciplinary Journal)

*Bi-annual, Peer Reviewed &
UGC Care Approved Journal*

Sri Guru Teg Bahadur Khalsa College
Sri Anandpur Sahib, Publication Bureau

Volume: VIII

Issue: II

September 2022

Bi-annual

Guru Teg Bahadur Journal of Religious Studies

(A Multi-disciplinary Journal)

Bi-annual, Peer Reviewed & UGC Care Approved Journal

SPECIAL ISSUE ON 518TH BIRTH ANNIVERSARY OF

Sri Guru Angad Dev Ji

**Sri Guru Teg Bahadur Khalsa College
Sri Anandpur Sahib (Punjab)**

Referred Panel

Dr. Mohammad Habib,

Head, Guru Gobind Singh Department of Religious Studies, Punjabi University, Patiala.

Dr. Malkinder kaur

Professor, Guru Granth Sahib Department of Religious Studies, Punjabi University, Patiala.

Dr. Rajinder Kaur Rohi

Former Head, Guru Gobind Singh Department of Religious Studies, Punjabi University, Patiala.

Dr. Pradyumana Shah Singh

Head, Department of Jain-Budha Darshan, BHU Varanasi

Dr. Rajinder Kaur

Principal, Guru Gobind Singh Khalsa College for Girls, Jhar Sahib, Ludhiana.

Dr. Malwinder Singh

Assistant Professor, Department of Guru Nanak Studies, Guru Nanak Dev University, Amritsar

Chief Editor

Dr. Paramjit Kaur

Associate Professor, Department of Religious Studies

Editor

Dr. Gurpreet kaur

Assistant Professor, Post Graduate Punjabi Department

Sub Editor

Mr. Jagpinderpal Singh (Assistant Professor)

Mrs. Parvinder Kaur (Assistant Professor)

Mrs. Tajinder Kaur (Assistant Professor)

Dr. Parampreet Singh (Assistant Professor)

College Advisory Board

Dr. Maninderjeet Kaur Kang and Dr. Malkeet Singh

Index

1.	Foreword - Dr. Paramjit Kaur	10
2.	Guruship-Consolidation of Sikh Theology <i>Dr. Raminderjeet Kaur</i>	11
3.	Multifaceted Ideology of Guru Angad Dev Ji <i>Dr. Paramjit Kaur</i>	15
4.	Contribution of Sri Guru Angad Dev Ji to Education System <i>Dr. Baljit Singh, Mandeep Kaur</i>	18
5.	Representation of Humility and Modesty in <i>The Three Hermits</i> <i>Parvinder Kaur</i>	22
6.	Portraiture of Guru Angad Dev: Devout Designer of the Sikh Religion <i>Prabhjot Kaur</i>	26
7.	Contribution of Guru Angad Dev Ji towards Gurmukhi Lipi and Society <i>Dr. Parampreet Singh, Dr. Harleen Kaur</i>	30
8.	Guru Angad Dev Ji as Envisaged by Sarup Das Bhalla in Mehma Prakash <i>Dr. Kavita Rani</i>	33
9.	Social Ethics of Guru Angad's Philosophy <i>Dr. Sunita Rani</i>	37
10.	Religious Tourism in Punjab: Role of Punjab Heritage Tourism and Promotion Board <i>Kamaljeet Singh, Karnail Singh, Jaswinder Kumar, Shikha Sharma</i>	41
11.	Educational Philosophy of Sri Guru Angad Dev Ji And It's Impact On Society <i>Ms. Poonam</i>	49
12.	Comprehending Sikhism: Envisioning the most pious, Sri Guru Angad Dev ji <i>Dr. Gurpreet Kaur</i>	53
13.	Sri Guru Angad Dev Ji (Treasure of Motivation) <i>Sandeep Kumar</i>	57
14.	Guru Angad Dev Ji as Founder of the System of Knowledge and Education <i>Mandeep Kaur</i>	60
15.	ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ (ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਗੁਰੂ-ਪਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਵਿਲੱਖਣ ਆਰੰਭ) <i>ਡਾ. ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ</i>	65
16.	ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਗੁਰੂ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ <i>ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ</i>	68
17.	ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ <i>ਡਾ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ</i>	71
18.	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ <i>ਪ੍ਰੋ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ</i>	74
19.	ਅਗੰਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ <i>ਡਾ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ</i>	77

20. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਲੋਕ : ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਡਾ. ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ	81
21. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਡਾ. ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ	84
22. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ : ਜੀਵਨ ਤੇ ਬਾਣੀ ਡਾ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ	87
23. ਬੈਠਿ ਖੜੂਰੇ ਜੋਤ ਜਗਾਈ ਡਾ. ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ	91
24. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਦਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵਿਵੇਚਨ ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ	95
25. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸਭਿਅਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਘਾੜਤ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ	100
26. 'ਗੁਰਿ ਨਾਨਕਿ ਅੰਗਦ ਵਰੁਉ' (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ) ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ	104
27. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ	113
28. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਦੇਣ : ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਜਗਪਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ	117
29. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ	122
30. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ	126
31. ਗੁਰੂ ਬਿਨ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰੁ ਪ੍ਰੋ. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	130
32. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	134
33. ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਮੁਜੱਸਮੇ : ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਡਾ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ	138
34. ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ-ਬਿਰਤਾਂਤ ਡਾ. ਅਬਨੀਸ਼ ਕੌਰ	141
35. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਡਾ. ਅਮਨਦੀਪ ਹੀਰਾ	146
36. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ : ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਪੇਖ ਪ੍ਰੋ. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	151
37. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰ ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ	155
38. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਡਾ. ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ	158
39. 'ਬੰਸਾਵਲੀਨਾਮਾ ਦਸਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਕਾ' ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਵਿਵਰਣ ਡਾ. ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	162

40. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ : ਮੁੱਢਲੇ ਜੀਵਨ ਸਰੋਤ
ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ 168
41. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਬਾਣੀ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ
ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ 176
42. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪੱਖ
ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ 180
43. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਨਵ-ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ
ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਬਰਾੜ 185
44. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ: ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ
ਡਾ. ਮਹੀਪਿੰਦਰ ਕੌਰ 190
45. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ: ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ
ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ 193
46. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਨਜ਼ਰ (1539-1552)
ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ 197
47. ਉੱਚ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ
ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ 200
48. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ : ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ
ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਤਾ
ਡਾ. ਨਵਜੀਤ ਕੌਰ, ਸੋਨੀਆ ਕੁਮਾਰੀ 204
49. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਨੈਤਿਕਤਾ
ਡਾ. ਰਾਮ ਮੂਰਤੀ 209
50. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰਿਆਈ ਕਾਲ: ਗੁਰਮੁਖੀ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ 'ਚੋਂ
ਡਾ. ਭਾਰਤਬੀਰ ਕੌਰ ਸੰਧੂ, ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ 212
51. ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਵਣਜ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਸੇਧ
ਡਾ. ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਅੰਗਰਿਸ਼, ਡਾ. ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਬਾਂਸਲ 217
52. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਰਾਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਪ੍ਰੋ. ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ 223
53. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਬਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਜਨਾ: ਰੂਪ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰਜ
ਸੁਖਜੀਤ ਕੌਰ 228
54. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਜਨ ਸੰਚਾਰ
ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ 234
55. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਨਾਰੀ ਉਥਾਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ
ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 238
56. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ-ਬਿਰਤਾਂਤ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ (ਰਾਸ ਪਹਿਲੀ ਵਿਚੋਂ)
ਡਾ. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ 241